

Muusikateadusliku elu kroonikat 2012/2013

Koostanud Anu Veenre, EMTSi sekretär

Eesti Muusikateaduse Selts

Hooaeg 2012/2013 oli EMTSile 21. tegevusaasta. Majandusaasta aruande lõpul, 30. septembril 2013 seisuga oli seltsil 82 liiget ning selle juhatus jätkas tööd 2011. aasta sügisel valitud koosseisus: Toomas Siitan (esimees), Kerri Kotta (aseesimees), Maarja Kindel, Anu Schaper ja Allan Vurma. Seltsi revisjonikomisjoni kuuluvad Raili Sule (revisjonikomisjoni esimees), Lilian Langsepp ja Eerik Jöks. 19. novembril 2012 EMTAs toimunud seltsi aasta üldkoosoleku päevakord sisaldas ülevaadet eelneva hooaja sündmustest ja finantstegevusest ning uute publikatsioonide tutvustust (vt. ka allpool). Koosoleku protokolliga saavad seltsi liikmed tutvuda EMTSi kodulehe intranetis www.muusikateadus.ee.

Leichteril päeval sai seekord kuulata kaht Eesti muusikalooga seonduvat ettekannet. Mart Humal (EMTA) käsitles Heino Elleri loomingut ettekandes „Mõistatuslik sümfoonia: Elleri Teise sümfoonia saamisloost“. Olgu öeldud, et 2012. aastal ilmusid Mart Humala toimetamisel ning Eesti Teatri- ja Muusikamuseumi väljaannetena ka Heino Elleri kõigi kolme sümfoonia partituurid. Leichteril päeva teise ettekande pidas Toomas Siitan (EMTA), kes tutvustas varase muusikaloo uurimisvõimalusi. Ettekanne kandis pealkirja „Kurbloost, kuidas paganatest leedulased 1329. aastal Helme ja Paistu orelid hävitasid: dokumendid, kontekst, tõlgendused“. Mõlemad ettekanded tekitasid furoori ja need on seltsi liikmetele kodulehe intranetis järelkuulataavad.

2013. aasta Tartu päev toimus 20. aprillil Tartu Ülikooli Raamatukogus. Päeva esimeses pooles kõlasid ettekanded muusikapsühholoogia valdkonnast ja selle avas külalisesinejana Kanada teadlane Annabel Cohen (University of Prince Edward Island, Charlottetown). Ettekandes „How to study different aspects of singing? Overview of an international project“ („Kuidas uurida laulmise eri aspekte? Ülevaade rahvusvahelisest projektist“) tutvustas Cohen rahvusvahelist projekti „Advancing Interdisciplinary Research in Singing“, milles osaleb enam kui 70 uurijat üle maailma. Eestist on projektiga seotud ka Laura Välja (EMTA), kes andis oma Tartu päeva ettekandes ülevaate „Põhja-

Ameerikas välja töötatud muusikaliste võimete testi rakendamisest eesti lastele“. Muusikapsühholoogia valdkonnast sai Tartu päeval kuulda veel Tenno Toomistut (Tartu Ülikool, „Taustamuusika mõju ülesannete lahendamisele ekstravertidel ja introvertidel“) ning Allan Vurma (EMTA) ettekannet „Tämbrierinevuse mõju heli kõrguse tajule – kas viuldajad kuulevad täpsmini kui pianistid?“. Päeva teise poole ettekannetes tutvustati eri tahke Eesti 20. sajandi muusikaloost: Tiia Järg kõneles August Topmanist (EMTA, „Kuulus tundmatu – August Topman (1882–1968)“), Anu Kõlar (EMTA) tutvustas kirikumuusika uurimisvõimalusi („Nõukogude aja kirikumuusika uurimisest Oleviste koguduse näitel: allikad ja nende tõlgendamine“), Pärtel Toompere (Georg Otsa nim. Tallinna Muusikakool) Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri keerukaid aegu („ERSO? Ah jaa ... – esindusorkestri elust Eesti taasiseseisvumise aegu“) ning Immo Mihkelson (Rahvusvaheline Arvo Pärdi Keskus) Heliloojate Liidu nõukogude perioodi protokolle („Millest räägivad ENSV Heliloojate Liidu protokollid (1956–1980)?“).

Seltsi kultuurilooline sügismatk toimus möödunud korral tavapärasest veidi hiljem, 22.–23. septembril 2012 Lääne-Virumaale. Esimesel matkapäeval külastati mh. Kuusalu kirikut, Valgejõe kaldal paiknevat Pikakose majamuseumi ja Nõmmeveski piirkonda, Viinistu kunstimuseumi, Käsnu meremuseumi ja Sagadi mõisa. Ööbiti Sagadi mõisa külalistemajas. Teise päeva hommikul kostitas matkalisi Urve Lippus oma suvekodus Haili külas. Seejärel suunduti tutvuma Vihula mõisa ning Vainupea ja Karepa kandiga ning külastati mh. Richard Sagritsa loomingut tutvustavat Karepa Kalame talumuseumi. Seal edasi liiguti Rakvere poole, kus lisaks linnaekskursioonile külastati Linnakodaniku Majamuseumi. Matka reisijuhiks oli Lääne-Virumaal elav muusik ja geograafiaõpetaja Jüri Tüli.

Mõningaid väljaandeid 2012./2013. aastast

2012. aasta sügisel ilmus aastaraamatu Res Musica neljas number, mis sisaldab töid etnomusiko-

loogia valdkonnast ja mille koostajaks on Žanna Pärtlas. Ühte ja läbivat teemat aastaraamatul küll pole, kuid nii või teisiti käsitlevad kõik seal leiduvad uurimused kas traditsionaalse muusika kaasaegseid eksisteerimisvorme ja/või seto laulukultuuri. Artiklite autorite hulgas on nii eesti selle ala uurijaid kui ka kolleege Lätist, Leedust ja Venemaalt: Nailja Almejeva, Anda Beitāne, Sandra Kalmann, Liisi Laanemets, Žanna Pärtlas ja Janika Oras, Daiva Račiūnaitė-Vyčiniene ning Taive Sārg. Etnomusikoloogia tavapärasest uurimisainet laiendab aastaraamatu avaartikkel Urve Lippuselt, mis käsitleb kodust musitseerimist klaveril Eestis 19. sajandi teisel ja 20. sajandi algupoolel. Aastaraamatu arvustusterubriik sisaldab Karsten Brüggemanni arvustuse kogumikule „Musikleben des 19. Jahrhunderts im nördlichen Europa / 19th-Century Musical Life in Northern Europe“ (koost. Toomas Siitan, Kristel Pappel, Anu Sööro; Georg Olms Verlag, 2010), Nele Salveste arvustuse „Lukku pandud hääled“ kogumikule „Encapsulated Voices. Estonian Sound Recordings from the German Prisoner-of-War Camps in 1916–1918“ (koost. Jaan Ross; Böhlau, 2012) ning Christian Schaperi arvustuse Kristel Pappeli ja Michael Heinemanni koostatud kolmeköitelisele väljaandele „Oper mit Herz. Das Musiktheater des Joachim Herz. 3 Bde“ (Dohr, 2010–2012). Aastaraamatu varasemad numbrid on keskendunud peamiselt muusikalooja teooriaalastele uurimustele ning nendega on võimalik tutvuda seltsi kodulehel www.muusika-teadus.ee/resmusica.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia väljaannetena ilmus 2012. aastal veel ka kaks muusikateooria valdkonda kuuluvat publikatsiooni. Inglisekeelse sarja „Composition as a Problem“ uus, järjekorras kuues number sisaldab 2010. aasta oktoobris Tallinnas toimunud kuuenda rahvusvahelise muusikateooria konverentsi valitud ettekandeid (mõned sama konverentsi ettekannetest said avaldatud juba Res Musica kolmandas, 2011. aasta numbris). Kogumiku koostajaks on Mart Humal ja selle artiklid võib jagada neljaks osaks, millest esimese ja kõige mahukama moodustab Timothy Jacksoni käsitus Heinrich Schenkeri

kommentaari Reinhard Oppeli mõningatele teostele. Kogumiku teise osa sisuks on Frédéric Chopini muusika analüüs ja kolmandas tegeldakse Robert Schumanni muusika analüüsiga; teine osa sisaldab ka Kerri Kotta ja Mart Humala ning kolmas Lauri Suurpää, Margus Pärtlase ja Graham H. Phippsi uurimusi. Kogumiku viimase osa moodustavad kaks uurimust Sibeliuselt (Mart Humala ja Kerri Kotta artiklid). Väärtusliku materjalina on kogumiku lõpus toodud ära ka IV–VI rahvusvahelisel muusikateooria konverentsil osalenute nimed ja ettekannete pealkirjad (konverentsid toimusid vastavalt 2003., 2006. ja 2010. aastal).

Kerri Kotta raamatu „Tonaalstruktuurid. Harmoniaõpik edasijõudnutele“ ilmumisaastaks on küll kaanel märgitud 2012. aasta, kuid tegelikult esitleti seda EMAs 2013. aasta veebruaris. Raamat ilmus sarja „Töid muusikateooria alalt“ neljanda väljaandena. Autori sõnul on tegemist kõrgkooliõpikuga, mille peamiseks adressaadiks on kõrgemat muusikalist haridust omandav tudeng või end täiendada sooviv muusikaõpetaja. Väljaanne ei keskendu spetsiifiliselt funktsionaal-harmoniale, vaid on katse vaadelda selle avaldumist seoses kontrapunkti ja vormiga. Teema selline käsitusviis on eestikeelse õpiku puhul esmakordne. Raamatu retsensent on Margus Pärtlas ning kujundaja ja küljendaja Maite-Margit Kotta. Raamat ilmus Eesti Teadusagentuuri (Eesti Teadusfondi) finantseeritava projekti „Muusika funktsionaalsed aspektid“ (ETF8497) raames ning selle trükkimist on toetanud Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfondist (programm „Primus“).

* * *

Loetelu EMTA muusikateaduse osakonna varasematest publikatsioonidest on koos tutvustustega üleval ka kooli kodulehel (www.ema.edu.ee) rubriigis „Publikatsioonid“. Nende muusikateadlaste publikatsioonid, kes osalevad Eesti ametlikes teadusprojektides ja/või töötavad õppejõududena kõrgkoolides, saab internetist kergesti kätte kas ETISE või vastavate kõrgkoolide aastaaruannetest.